

CAMPANET

publicació de l'O.C.B.

GENER - FEBRER

1985

nº 18

ANY IV.

Die als i6 Abril 1713
feu una nauada Grossa Per
Al Pla y A la Montajamo
lt grossa Nunch que vista

CAMPANET

Revista Bimensual
Publicació de l' OCB
Campanet (Mallorca)

COORDINADOR

Miquel Vives

EQUIP DE REDACCIÓ

Joan Buades

Damià Pons

Josep Bernat

ADMINISTRACIÓ

Pere March

PUBLICITAT

Joan Buades

IMPRIMEIX

Bohigas, S.A.

DIPOSIT LEGAL

P.M. 659/1.982

Preu: 75 pessetes

PORTADA

Pere March
Damià Pons

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
unicament l'opinió dels
seus autors.

EDITORIAL.

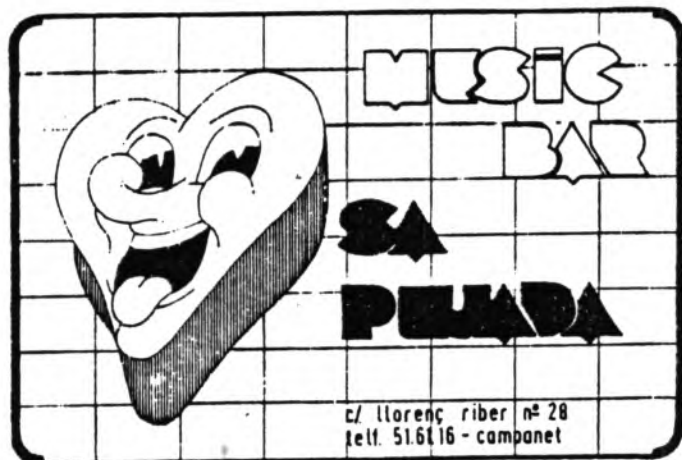
Tots pareixíem al.lots contents. L'activitat es paralitzà i tot es va omplir d'un ambient de festa. Quan ens aixecàrem el dimarts dia 15 de gener, trobàrem un poble canviat: se'ns havia desfressat -com a premonició del Carnaval- de poble del Nord; s'havia posat una túnica blanca. La neu, després de vint i busques d'anys d'absència, s'havia tornat presentar amb el seu posat majestuós, amb la seva netedat alegre.

Malhauradament, però, la dita popular de "any de neu, any de Déu" no acaba de ser encertada: l'agricultura de tota Mallorca s'ha ressentit fortament d'aquestes nevades inusuals i Campanet no n'és una excepció. Això que per alguns significa bellesa per d'altres pot voler dir desesperació.

Però si qualche cosa ens ha pogut ensenyar la neu, malgrat el seu menyspreu per als esforços dels pagesos, ha estat això tan senzill de trobar la diversió en la natura, desembafant el paladar de les sofisticades propostes per a l'oci actual. La neu ha acudit més o menys puntualment a la seva cita de 25/30 anys per canviar la normalitat del poble, el seu pols habitual.

Li hem volgut, per tant, dedicar el fenomen la portada i aquest petits comentaris. I hem volgut significar el poder intemporal de la Natura ajuntant dos testimonis allunyats en el temps: una visió de Campanet cobert per la neu d'enguany i una constatació admirativa dels campaneters del segle XVIII davant una nevada que es va produir. Seguim, per bé o per mal, essent corpresos per unes forces immemorials. Astorar-se davant el món encara és un camí de sabiduria.

Noticiari.....	3
Campanet a la premsa..	5
Esports: entrevista amb Jaume Socies.....	7
La infància als 0-6 anys: l'agressivitat..	9
Agenda de la Vila....	10
Resum meteorològic 1984.....	11
Campanet a la memò- ria dels viatgers....	12
D'on vén, Carnaval?..	14
Els "darrers dies"...	16
Els Reis.....	18

Noticiari

VENDA DE MONNÀBER NOU

En Joan Siquier "Mestrés" ha comprat la possessió de Monnàber Nou. Es diu que n'ha pagat 65 milions de pessetes.

BALANÇ PARROQUIAL

La Parròquia féu públic el balanç de l'any 1984. Quan als sacraments administrats, hi hagué dotze batejos (12 nins i 12 nines), setze casaments i vint-i-una defuncions (13 homes i 8 dones). Referent al capítol econòmic, la Parròquia ha tengut 2.189.480 ptes. d'entrades i 1.557.381 ptes. de sortides. La diferència dona un saldo en caixa de 632.099 ptes.

COMPRA DEL TEATRE PRINCIPAL

Amb el Fons de Compensació Interterritorial destinat a les illes Balears, l'Ajuntament ha pogut comprar per cinc milions l'edifici del Teatre Principal, situat al carrer Llorenç Riber.

RESTAURACIÓ DE L'ORGUE

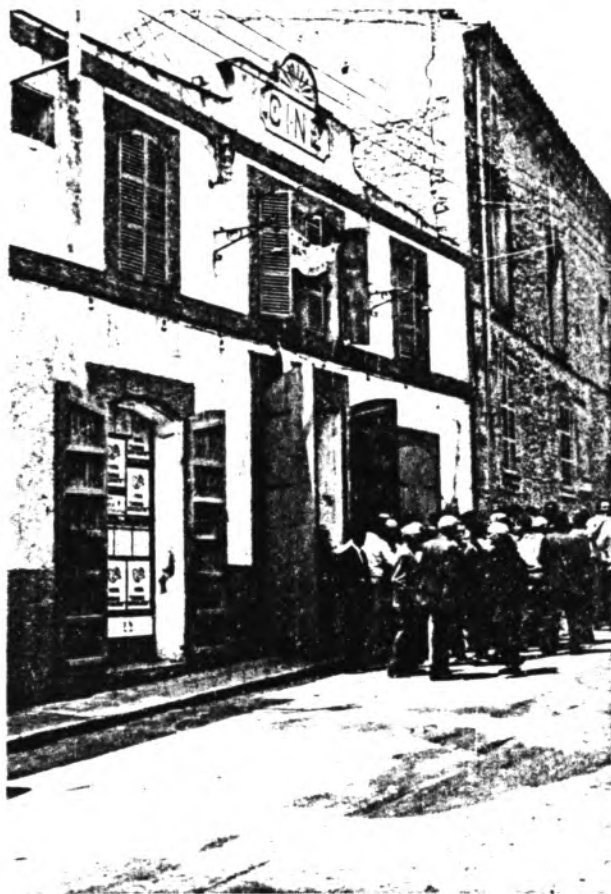
S'estan fent intenses gestions per aconseguir les ajudes necessàries per a restaurar l'orgue de l'església parroquial, fet pel valencià Lluís Navarro en el segle de vuit. Serà restaurat pel campanater Pere Reinés "Pessol".

ELECCIONS

Han estat elegits els pares de l'escola que han de formar part del Consell de Direcció (J. Mairata, A. Pons, J. Alcover, C. Gual) i de la Junta Econòmica (I.R. Gual, F. Ballester, Fca. Reynés).

HAN QUEDAT ENLESTIDES LES NORMES SUBSIDIÀRIES

El grup d'arquitectes dirigits per Jaume A. Cerdà ha entregat a l'Ajuntament les Normes Subsidiàries de Campanet que seran, en cas d'esser aprovades, el marc d'ordenació urbanística de la nostra vila i terme.

RESTAURACIÓ DE LA SAGRISTIA DE SANT MIQUEL

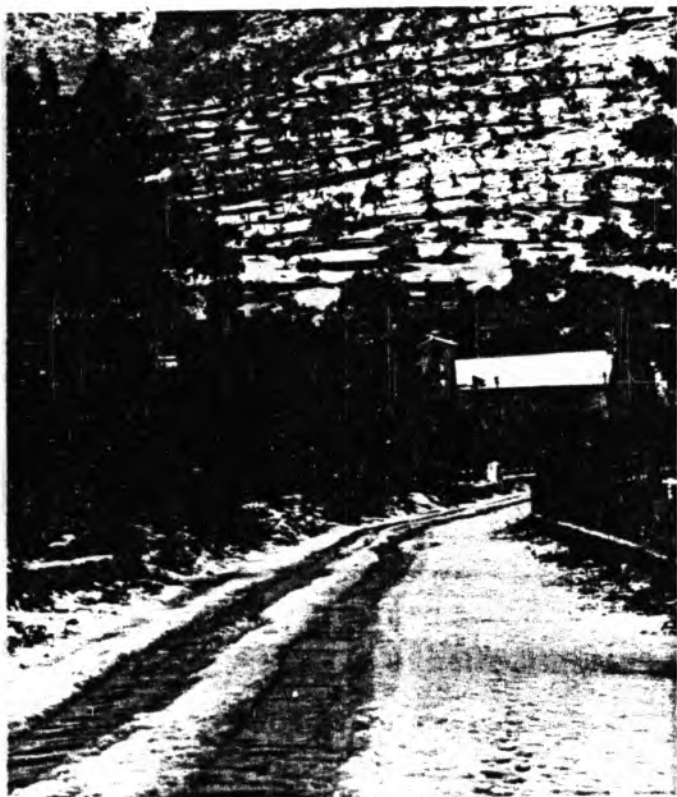
La Conselleria de Cultura ha destinat més d'un milió de pessetes a la restauració de la sagristia de l'ermita de Sant Miquel que es durà a terme pròximament.

FOGUERONS

El dissabte de Sant Antoni no es féu cap fogueró al nostre poble. El dia 19 n'hi hagué tres a la plaça Major i un al carrer de la Font. Hi hagué molta d'animació fins ben avançada la nit. Però, no s'hi va tocar la ximbomba.

NEU, FRED I AIGUA (diecari de gener)

Dia 5. El dia de l'arribada dels Reis va ploure quasi tot el dia i va fer molt de fred. Així i tot, però, arriba ren els Reis Mags a cavall acompanyats de dues carroces i de tres furgonetes plenes de juguetes.

Dia 7. Féu molt de fred: s'arribà als quatre graus.

Dia 8. A partir de les sis del capvespre començà a nevar: n'hi arribà a haver devers un pam.

Dia 13. Nevà a les muntanyes: algunes carreteres foren tancades.

Dia 14. Començà a caure un poc de neu al poble.

Dia 15. Forta nevada a la vila: a alguns llocs del terme n'hi hagué més d'un pam i mig. Els al.lots jugaren amb la neu i feren ninots a diferents llocs del poble. Molta de gent no pogué anar a fer feina. A causa de la neu es va suspendre el mercat. Es registraren temperatures inferiors als zero graus.

Dia 16. La neu es començà a fondre. Hi hagué una forta gelada.

Dia 18. Rebentaren les Fonts Ufanas de Gabellí Petit. Un grup de piragüistes varen recórrer el torrent de Sant Miquel.

ALTRES NOTÍCIES

Dia 19 es robaren alguns animals.

Dia 21 la Telefònica començà a fer una síquia al carrer de Sant Victorià. La senyalització diürna és adequada però la nocturna és del tot insuficient ja que no hi ha cap llum vermella que assenyali el perill.

Dia 22 hi hagué un bon mercat a la plaça Major.

La penúltima setmana de gener hi hagué reunions del Consell Pastoral.

El dia de Cap d'Any es va veure al cafè CAs Beato el partit Barcelona-Real Madrid enregistrat directament en vídeo a Valldemossa de l'emissió que n'havia oferit TV-3 de Catalunya: el varen veure unes setanta persones.

CAMPANET A LA PREMSA

EL CONSISTORI ENCARA TÉ DEUTES DE LES PASSADES FESTES

Mig any després de les festes patronals, l'Ajuntament encara té deutes pendents amb algunes de les entitats que organitzaren activitats. Aquest fet es repeteix gairebé cada any. També queden pagaments pendents de les festes de Sant Miquel de 1983. Tot això mostra com funciona l'economia municipal i la poca responsabilitat dels qui contracten els diferents actes de les festes.

(Corresponsalia, "Diario de Mallorca", gener de 1985)

A CAMPANET HI HA INSTAL·LATS MÉS DE QUATRE-CENTS TELÈFONS: N'HI HA UN PER CADA CINC HABITANTS

A Campanet hi arribà el telèfon a la mateixa època en què hi fou instal·lada l'electricitat. Fou en un plenari celebrat el 3 de maig de 1914 quan s'acordà sol·licitar-lo a la Companyia Telefònica. El primer telèfon, que era l'únic i que estava subordinat a la centraleta de Sa Pobla, començà a funcionar dia 21 de setembre de 1915. Es podia cridar a qualsevol lloc de les Balears, a la península, a les Canàries i a la costa del Marroc.

A mesura que anà avançant la tecnologia, la xarxa telefònica s'anà ampliant. Durant molt de temps, però, qualsevol comunicació havia de passar per la centraleta local. Des de fa uns anys, tot està automatitzat i les comunicacions s'estableixen de manera directa.

A la dècada dels 70 encara no hi havia massa telèfons. Fou el 1983 quan es produí una expansió molt considerable. En aquests moments, la Telefònica té a Cam

panet uns quatre-cents abonats, essent quasi tots de particulars. Si tenim en compte la quantitat de cases habitades, resulta que quasi un cinquanta per cent d'aquestes tenen telèfon, fins al punt en correspon un per cada cinc habitants. Campanet és un dels pobles de l'illa que té una millor proporció entre habitants i abonats al telèfon.

(Corresponsalia, "DM", 29 de gener de 1985).

EN JAUME RAMIS "ESCOLÀ"

En Jaume Ramis va néixer a Palma el dos de febrer de 1898. De ben petit, començà a fer d'escolanet a l'església de Campanet. Fa més de vuitanta anys que exerceix de sagristà: recorda la vida completa de molts de campanaters, des del seu bateig fins al seu funeral. Als seus 87 anys en Jaume "Escolà" encara és fadrí i diu que en cap moment de la seva vida va pensar a fer-se capellà ja que "d'escolà ja li basta". Encara que té molts d'anys, no pateix cap malaltia, si bé té problemes de

sordesa. També coixeja degut a una caiguda que sofrí fa uns vint anys mentre adornava la parròquia.

En Jaume Ramis va néixer a Palma però des de petit ha viscut a Campañet. No va conèixer sa mare i fou el seu pare qui el dugué d'infant al nostre poble perquè la dona de l'escolà d'aleshores li fes de dida. Quan morí el seu didot, en Jaume passà a ser l'escolà major. A més del seu ofici de sagristà, va fer feina de fuster uns quants anys.

Fabricava els ciris

Fa anys que ell mateix fabrica va els ciris que necessitava la parròquia: "dúiem un rotllo de cera de Barcelona i la foníem dins paelles i llavors l'agafàvem i la tiràvem dins una cassoleta on hi havia els fils dels ciris i així els féiem". Avui en dia aquest mètode ja no s'utilitza ja que tot es fabrica industrialment i les esglésies compren els ciris fets. Abans s'usaven ciris de diferents classes segons el tipus o la categoria dels actes religiosos.

En Jaume "Escolà" ha viscut tota la vida a Campanet, però féu el servici militar a Maó i en diverses ocasions ha visitat diferents llocs d'Espanya en excursions organitzades per la parròquia. D'aquestes excursions en dugué postals i objectes que ha mostrat a molta de gent. Una faceta singular d'en Jaume "Escolà" és la de cantant: moltes vegades li han fet cantar L'estrella de l'auca i, fins i tot, òpera.

Els rectors i vicaris que ha conegut

Al llarg dels seus anys d'escolà, ha conegut molts de rectors i vicaris. Recorda el pare Gabriel, d'ascendència manacorina, el rector Miralles, Don Joan Morey, Don Miquel Femenias, a més dels de les darreres dècades, Don Jaume i Don Bartomeu. Té un bon record de tots, però a qui prefereix és al pare Gabriel. De tots, però, en conserva alguna anècdota.

NO ÉS AMANT DELS TEMPS MODERNS

Al llarg dels seus vuitanta anys de sagristà ha vist molts de canvis en les funcions litúrgiques. Ell prefereix les formes antigues encara que suposassin més feina. Li agradaven més els cànctics de les celebracions litúrgiques d'abans que els de les actuals. Abans sempre estava preparant festes, bé la Setmana Santa, bé la Mare de Déu d'Agost, etc. Creu que l'església ha experimentat un gran canvi.

Recorda com antigament no duien els morts a l'església i com les campanes tocaven de manera diferent segons el tipus de funció. Qui hagi sentit tocar les campanes a en Jaume "Escolà" no podrà oblidar l'art que tenia. Encara ara continua estirant de la corda per fer-les tocar. Però, ja no pot fer-ho com abans. Diu que per Tots Sants tocava fins a mitja nit i que durant el dia molta de gent se regia pels tocs de les campanes.

Gustos gastronòmics

Els seus gustos gastronòmics són molt senzills. Li agrada ses sopes i es bullit i quan va al bar quasi sempre beu un cafè amb llet i qualque vegada hi afegeix una copa de rom. També li agraden els dolços, com el torró i la coca. A l'estiu prefereix els gelats, sobretot els "frigos".

(Joan Pons, "DM", 24 de gener de 1985)

entrevista amb:

jaume socies i reines.

En Jaume Socies i Reines, 40 anys, és actualment el màxim representant del C.E.Campanet.

Va viure, com a president, la desaparició del club de les competicions oficials de futbol, l'any 1983; de totes maneres, no va abandonar el club. Sense federar-se, va orga-

nitzar un equip infantil, - que dirigeix En Joan Amengual, - i aquest any ha organitzat la secció de futbito i futbol-sala, participant en l'actualitat en dues competicions. Per parlar un poc d'això i d'algunes coses més, hem fet aquesta entrevista:

R.C.- Com es va produir la caiguda del C.E.Campanet?

J.S.- Era necessari fer un descans. L'afecció havia baixat molt, faltaven jugadors,Directius i jugadors ferem tres o quatre reunions i arribarem a la conclusió que era convenient desaparèixer.

R.C.- Parlem de l'equip infantil. Hi ha qualque possibilitat de federar-se?

J.S.- Entre alevins i infantils disposem d'una trentena d'al.lots. Hem jugat partits amistosos. En aquets moments no es juga per motius d'estudis. Tenim pensat tornar començar a partir de la primavera.

Voldria dir també que l'any passat intentarem federar-mos, però la federació només ens donava opció a jugar en un grup on hi participaven equips de Soller, Andraix, ...uns desplaçaments massa llargs que no podiem acceptar. Si pogéssim prendre part en una competició comarcal tot d'una ens federariem.

R.C.- I el club de regional. Hi ha qualque possibilitat de tornar competir?

J.S.- Com saps hi ha un excedent de peticions a la federació per participar a la regional. Ara que ells ens prometeren que si formaven, enguany, un equip de futbito, la temporada 85-86 podríem entrar a les competicions. Actualment disposem de 14 jugadors en ganes de tornar ju-

gar, i pens que reforçant en tres o quatre jugadors forans, podem pràcticament assegurar que la propera temporada el C.E.Campanet jugarà a la III Regional.

R.C.- Com funciona l'equip de futbol?

J.S.- Els mateixos jugadors es cuiden de l'equip, amb la natural col·laboració de la junta directiva i amb En Joan Amengual que fa les funcions d'entrenador-jugador. Actualment jugam el campionat de Mallorca Seniors, hem aguantat 3 partits, unes taules i sis partits perduts. Al principi l'equip es resentia de la manca d'experiència, que hem anat superant a mesura que hem jugat més partits. Actualment som un equip difícil de derrotar.

A nivell particular tenc l'equip "Es Forn Nou", encara que pràcticament són els mateixos jugadors. En l'actualitat juguem un torneig en el "foro de Mallorca"

R.C.- Com us financieu?

J.S.- Feim un sorteig o dos en l'any per cobrir despeses d'arbitratge. Els desplaçaments no costen res ja que els cotxes són els nostres. En els partits que jugam a casa no es va pagar res, ja que, entre altres coses, està prohibit per la federació.

R.C.- Rebeu ajuda de l'Ajuntament?

Si, l'Ajuntament ens deixa el camp gratuïtament, cobreix les despeses de butano de les dutxes i va pagar les porteries. No hem demanat més subvencions ja que, fins ara, no hem hagut de menester res.

R.C.- Per finalitzar aquesta entrevista, quí forma part de la teua directiva?

J.S. Si, pren nota, som aquets:

President:	Jaume Sociés Reines	a)	"d'es Forn"
Vice-President:	Antoni Sampol Mayrata	a)	"Rosset"
Secretari:	Joan Amengual Capo	a)	"Amengual"
Contador:	Joan Martorell Martorell	a)	"Moixet"
Vocals:	Pere Sociés Reinés	a)	"cataxó"
	Santiago Candel Aparicio	a)	"Candel"
	Antoni Vives	a)	"Aubarallet"
	Joan Horrach	a)	"Horrach"
	Antoni Femenia Morell	a)	"de s'Hostal"
	Francesc Martorell Amengual	a)	"Canta"
	Pere Munar Pons	a)	"s'impremta"

=====

Campanet, 25 de Gener de 1985
Francesc Aguiló.

ESTANC
I
PAPERERIA
MARIA GELABERT
LIBRES
I MATERIAL
ESCOLAR

VINS DE RIOJA **FAUSTINO**
VINS DE NAVARRA **GRAN FEUDO**
I
CASTILLO DE MELIDA
DISTRIBUEIX:
CIA. HISPANIA DE BALEARES SA.
TEL 276300

L'infància als 0-6 anys

L'AGRESSIVITAT

La tensió, l'agressió, la falta de tolerància a situacions frustrants, la manca de sortides no agressives són clares característiques de la vida d'avui.

No és estrany, idè, que tinguem infants agressius.

La família; en l'intent de reduir aquestes actituds, haurà de mantenir una forta i difícil lluita amb la TV -contínues imatges de guerres als informatius, quasi nul·la transmissió de pel·lícules sense violència i assassinats- i el carrer.

També, però, la pròpia família impulsa a vegades certa agressivitat. El primer cop acompanyat de les paraules "tonto" o "feo" sol fer-nos gràcia, o comentam "així se sabrà defensar". D'aquesta manera se comencen a reforçar futures conductes agressives. El nin passarà de les primeres "gràcies" a aprendre a pegar o llançar objectes per acabar aprenent maneres més tolerades, però tanmateix menyspreables, com són: insults, coaccions, humiliacions,...

Primer de tot, per tant, els pares hauran de començar per controlar al màxim la pròpia conducta. Procurar no passar per alt alguns comportaments clarament agressius dels infants, ni comportar-se agressivament amb els seus fills o davant ells -la majoria de conductes agressives s'adquireixen a través de l'observació i la imitació-.

A més de l'esmentat, algunes altres accions dels pares podrien esser:

.No etiquetar mai el nin com agressiu o violent, ja que així reforçam la seva agressivitat en saber que té una característica especial que li dona poder da-

munt els altres nins.

.Avesar l'infant que no pot conseguir-ho tot. Els pares hauran de distingir entre el que és necessari per al menut i el que és viciadura, intent de cridar l'atenció, etc.

.Que el nin aprengui a compartir/viure amb altres nins: jugar, intercanviar regals, etc.

.Ensenyar a estimar i disfrutar jocs, cançons, llibres, petites responsabilitats adequades a la seva edat,... que a més li serviràn per substituir certs moments de frustració.

.Fer possible el diàleg sense traves entre nin i pares, deixant explicar-se i preguntar al nin.

Es necessari no imposar-se, millor és convèncer. Imposar-se és ensenyar una conducta que practicarà el nin amb els altres companys i posteriorment amb els

propis pares.

- .Els pares s'enginyaran en trobar sortides saludables a l'hora de castigar. Donar-se 100 besades perhom, podria esser un bon càstig per a dos germans que es ballen.
- .Evitar, mentres sigui possible, certes revistes, programes de TV jocs o juguetes que impulsen actituds agressives.
- .Fer esport
- .Sortir a passejar amb els nins i tenir certs moments sense cap feina per jugar tots junts: pares i fills.

Finalment, algú ens podria assenya

lar, que si no et saos imposar els altres et mengem. I és cert, moltes vegades. Però això no vol dir que considerem normal aconseguir les coses amb agressivitat. Bones dosis d'afecte, confiança i educació cap a l'autonomia o independència donaran seguretat al nin en si mateix i es sabra fer respectar. Aprendre a utilitzar l'agressivitat només en situacions extremes, de manera que ell controli l'agressivitat i no que l'agressivitat el controli a ell.

Jaume Morell

AGENDA DE LA VILA

- NAIXEMENTS

- . Esperança Rabassa Tortella, filla de Gabriel i Margarida.
- . Martí Ferragut Solivelles, fill d'Angel i Magdalena.
- . Cristòfol Torrens Morell, fill de Cristòfol i Jerònia.
- . Caterina Sánchez Martorell, filla de Mariano i Jerònia.
- . Maria Magdalena Pons Sociés, filla de Jaume i Pedrona.
- . Joan Plomer Morell, fill de Martí i Joana.
- . Krishna - Ravi Salleres Nath, fill de Bartomeu i Ingrid.

- DEFUNCIONS

- . John - Isak Hansen.
- . Magdalena Morell Salvà.
- . Arnau Solivelles Mateu.
- . Lionor Pons Bua es.
- . Ramon Pons Vicens.
- . Rafel Campins Cerdà.
- . Bernd Guenther.

- MATRIMONIS

- . Antoni Vidal Dolç i Angels Candel Coronado
- . Miquel Sastre Morro i Magda Mª Mestre Vich

BALANÇ DEMUGRAFIC 1.984

- . Naixements.....25
- . Defuncions.....19
- . Matrimonis.....19

ZENER

laboratoris d'electrònica i d'equips d'alta fidelitat "hifi", c/. francisc fiol i joan-5 ciutat - tel. 291772., per informació i demostració a campanet: pere i joan martorell "canta".

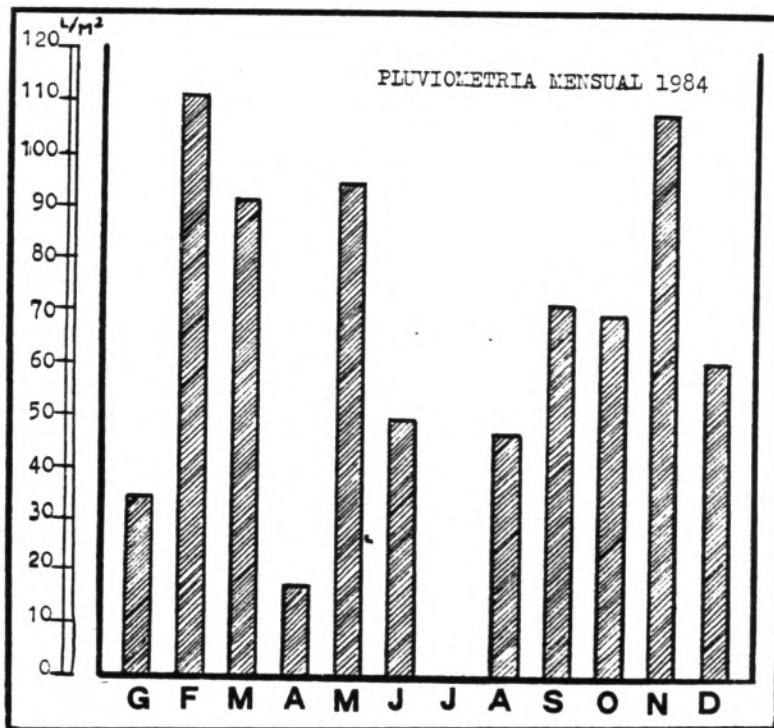
BAR

VARIATS
XOCOLATA
AMB
ENSAIMADES

RESUM METEOROLÒGIC 1984

Gener.....	34 l/m ²
Febrer.....	111 "
Març.....	91 "
Abril.....	17 "
Maig.....	94 "
Juny.....	49 "
Juliol.....	0 "
Agost.....	46 "
Setembre.....	71 "
Octubre.....	69 "
Novembre.....	108 "
Desembre.....	60 "
TOTAL(1).....	750 l/m²

(1) Observacions realitzades al Col·legi Públic. A Biniatró ha plogut 779 l/m² (x)

A la muntanya ha fet sis dies de neu: 9 de gener; 2, 23 i 24 de febrer; 9 i 16 de març.

Dies de més fred: 9 i 18 de març (2° a les 9 hores).

Dies de tempesta: 16 de març, 6 de juny i 8 d'agost.

Vuit dies de vent molt fort: El 8 de febrer i el 9 de març com huracans.

El dia de més pluja (72 l/m²) entre el dissabte vespre i el diumenge del 11 de novembre.

El 14 de febrer reventaren les Fonts Ufanes.

A Biniatró ha plogut 89 dies, destacant el mes de març amb 15 dies i el maig amb 14.

(x) Les dades registrades a Biniatró ens les ha proporcionat l'amo'N Tomeu Vives.

ALUMNES 5^e del COL·LEGI PÚBLIC

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

BALTASAT FORCEL

VIATGE LITERARI
A MALLORCAEDICIONS DESTINO
TALLERS DE BARCELONA

CAMPANET

EN LA MEMÒRIA DELS VIATGERS

J.P. 15

Josep Pla Obra
completa

Les Illes

Edicions
Destino

En aquest segon capítol de "Campanet en la memòria dels viatgers" presentam dues obres de tres escriptors del segle XIX: el mallorquí ANTONI FURIÓ (1), el català PAU PIFERRER (2) i el menorquí JOSEP MARIA QUADRADO (3), tots ells com es pot apreciar nascuts a dins l'àmbit geogràfic dels Països Catalans, encara que escriuen en llengua castellana. Del primer és el "PANORAMA ÒPTICO-HISTÓRICO-ARTÍSTIC DE LES ILLES BALEARS" amb litografies d'en Francesc Muntaner publicat l'any 1840 a Ciutat a la impremta d'en Pere Josep Gelabert; mentre que, fruit de la col.laboració dels altres dos, és el volum dedicat a Mallorca a "RECORDS I BELLESES D'ESPANYA" amb il.lustracions de F.J. Parcerisa publicat incomplet l'any 1842 i ja del tot acabat amb el títol de "ILLES BALEARS" el 1888 a Barcelona per l'editorial de Daniel Cortezo.

En el cas d'aquestes dues obres més que de llibres de viatges podem parlar d'estudis històrics sobre les Illes realitzats dins els límits temporals del fenomen cultural característic

de la primera meitat del XIX: el romanticisme. Això no obstant, el fet de viure, els tres autors citats, en els moments de major auge del susdit moviment, aquest té escassa o nul.la repercusió sobre la seva producció literaria; a més el seu romanticisme, amb l'única excepció de certes accions i escrits juvenils d'en Piferrer, apareix desprovist de dos dels seus principals components: irreligiositat i liberalisme per ésser de caràcter confessional i conservador. L'únic aspecte del moviment que assoleix el romanticisme a Catalunya i a les Balears és el del nacionalisme que es tradueix en un amor a les nostres coses, i en conse-

(1) ANTONI FURIÓ I SASTRE

(Ciutat de Mallorca. 1798-1853). Historiador. Cronista del regne de Mallorca. Escriví un gran número d'estudis històrics, en part inèdits. Entre les obres que publicà cal assenyalar la "Carta histórico-crítica sobre el lugar donde estuvo situada la antigua Pollentia en la época que los romanos dominaron la isla de Mallorca" (1838) i el "Panorama óptico-histórico-artístico de las islas Baleares" (1840).

"Aquesta població va tenir el seu origen dins una vall situada en els ramals que formen part de la serralada de Lluc. El nostre cronista Binimelis diu que el rei Conqueridor va donar als homes de Barcelona divuit javades del rafal anomenat Campanet. En un principi les poques cases disperses en el seu terreny, tenien una petita església dedicada a l'arcàngel Sant Miquel. Amb el temps se varen separar de les muntanyes i els seus veïns començaren una població sobre un turó més cap al sud, la qual quan l'autor citat escrivia la seva història, constava de 90 focs. Aquesta circumstància va donar peu al fet que s'edificàs en aquest lloc una església amb més capacitat a on es traslladaren els sagraments, des del primitiu temple; al qual havia donat l'any 1300 en Jaume II el títol de parròquia i al poble el de vila. És veritat que ha augmentat el seu veïnat, ja que el seu cens en aquest any consta de 2168 ànimes, en el guarnisme del qual queden compreses totes les del terme. Campanet no ofereix circumstància particular dins el seu casc i a la seva comarca participa de la fertilitat i virtut fructificant de les terres i muntanyes de de Lluc i Selva, encara que no amb tanta plenitud pel fet de no tenir tanta abunda d'aigües com el primer. A una mitja llegua escassa de distància cap el nord, té un petit llogaret anomenat Ullaró, nom que va pendre d'un predi propi del Sr. Comte de Montenegro i de Montoro, en el qual hi ha un oratori a on acudeixen els seus veïns a complir amb el precepte eclesiàstic els dies festius. En les dues primeres dècades d'aquest segle va ésser concorregut aquest lloc pels molts devots que hi anaven per adorar el cos de Sant Victorià que hi va dur des de Roma l'Exc. Sr. Cardenal Despuig. El 1823 va ésser traslladat el sant cos a l'església parroquial de Campanet on és venerat pels fidels. El Sr. Binimelis ja citat alaba molt la fertilitat del terreny d'Ullaró i assegura que els seus garrofers són els millors que es coneixen, i que la seva abunda era tal en el seu temps que podien abastir tota l'illa."

PANORAMA ÒPTICO-HISTÓRICO-ARTÍSTIC DE LES ILLES BALEARS

qüència en punt de partida d'un important corrent historiogràfic i de recuperació dels valors tradicionals del país que connecta, en el cas d'en Piferrer i d'en Quadrado, amb la Renaixença. El llibre d'en Furió d'allunya en la seva concepció i objectius de les esmentades coordenades del romanticisme mallorquí. Només és un estudi històric emmarcat dins aquest context, però al mateix temps al marge d'ell. En canvi, els "Records i Belleses d'Espanya" queda inclòs dins el tipus de literatura de caràcter històric que persegueix la recuperació dels valors de la nostra tradició.

En quant el que fa referència a Campanet, tant un llibre com l'altre li dediquen un espai semblant. En Furió utilitza com a font principal al cronista Binimelis, per mig del qual ofereix les primeres notícies històriques que existien sobre el nostre poble. L'altra descripció de Campanet és exclusivament obra d'en Quadrado ja que en Piferrer morí abans de tenir acabat del tot el seu estudi sobre Mallorca i al igual que l'anterior fa insistència sobre els seus aspectes històrics, demogràfics i paisatgístics. Ullaró, els pelegrinatges a la seva capella per adorar a la relíquia de Sant Victorià i el seu posterior trasllat a l'església de Campanet conformen en darrera instància un tema comú a les dues obres.

"No dissemblant al terme de Selva, encara que manco trencat i pintoresc, és el de Campanet que limita amb aquell a llevant i que amb ell formava part del primitiu districte d'Inca. No sé si la vila, que sona un poc a "campanari", com si expressàs la seva elevada posició vora un mirador sobre una extensa planície, va estar sempre on es troba ara, però de segur que la seva primera església de Sant Miquel no correspon a l'actual parròquia, sinó a un santuari d'antiga fàbrica i sotil de fusta, situat més cap al nord, hi ha un torrent amb molt de cabal del mateix nom, que cenyt d'alberedes davalla dels canyars per reunir-se amb d'altres en direcció a l'Albufera. La població es va torbà a condensar-se, i no ha arribat mai a fer-se abundosa, encara que avui oscil·la en via d'augment entre 2500 i 3000 ànimes, no obstant formar Búger ajuntament a part en els nostres dies i tenir-ne més de mil dues-cents i amb la seva alegre i esclarida situació, col·locada en alt i més visible encara que Campanet; es dibuixen sobre el pla la sufragània de Sant Pere i els molins des de la carretera d'Inca a Alcúdia, i més envant guaita el llogaret d'Ullaró, a on a principis d'aquest segle atreia pelegrinatges un cos sant de les catacumbes, amb el qual va dotar el cardenal Despuig la seva capella, Sant Victorià martir, traslladat posteriorment a l'església matriu. Búger és d'etimologia àrabica com Beniatrón, Benisetir, Albarayat (els erms), Gebelí (el muntanyenc) i tantes altres alqueries que en la comarca alternen amb unes poques d'origen llatí, i és digna de destacar entre aquestes la de Santianni que només pel fet de variar l'accent sembla tenir una comú derivació amb Santany."

RECORDS I BELLESES D'ESPANYA

(2) PAU PIFERRER I FÀBREGAS

(Barcelona, 1818-1848).

Poeta, historiador, crític i periodista. Llicenciat en Filosofia i lletres i bibliotecari. De molt jove participà activament en els moviments liberals catalans col·laborant a diaris progressistes com el "Vapor". Vers el 1839 deixà de banda l'ideologia revolucionària per un marcat conservadorisme. Recopilador de poesia popular catalana que va incloure en els volums dels "Records i belleses d'espanya". Escriví també poesies (balades, remanços històrics...) que foren recollides pòstumament en volum el 1851. La seva obra encara que sigui escrita en castellà i mostri una actitud contrària a l'ús del català, pel fet de demostrar un fort interès per la història, els monuments, la poesia popular... ve a participar del clima restaurador de la literatura catalana que cristal·litza en la Renaixença.

(3) JOSEP MARIA QUADRADO I NIETO

(Ciutadella 1819-Ciutat de Mallorca 1896). Historiador, assagista, periodista i poeta. Arxiver del Arxiu del Regne de Mallorca des de 1843 a 1895. Home de profundes conviccions religioses i de marcada ideologia conservadora, és considerat com un dels intel·lectuals il·lencs del XIX que més influència exerciren sobre el despertament cultural de Mallorca. La seva extensa obra, quasi tota escrita en castellà, comprèn una gran varietat literària, entre la qual destaquen els seus estudis sobre Hta. de Mallorca en què utilitza per primera vegada una gran quantitat de documentació inèdita. D'entre les moltes col·laboracions a revistes, destaca sobretot la que va fer a "la Palma", setmanari del qual fou un dels fundadors i que es convertí en defensor dels valors tradicionals i espirituals de l'illa, ajudant a crear així l'ambient propici perquè la Renaixença es propagàs a Mallorca.

D'ON VENEN

CARNAVAL

El Carnaval, tal i com el coneixem avui en dia, té un origen medieval i no es pot concebre sense tenir en compte el seu antagonista, és a dir, la Quaresma. Això no vol dir que dins el cicle carnavalesc actual no hi trobem reminiscències d'antigues festes paganes. Quan es fixà l'ordre de l'any cristià s'establí un període religiós molt marcat i definit (Quaresma) i juntament amb ell i immediatament anterior un altre totalment contrari (el Carnaval).

Hi ha una creença molt estesa que pensa que el Carnaval descendeix directament de les Saturnals romanes, de les Lupercals i fins i tot de les festes gregues fetes en honor del déu Dionisos. Aquesta suposició està basada en certes analogies i paral·lelismes.

Però, d'on ve la paraula Carnaval? Hi ha diverses teories al respecte: alguns pensen que ve del llatí CARRUS NAVALIS carro naval, i que això té relació amb un carro que simulava un gros vaixell i que sortia en processó per les Saturnals romanes; d'altres autors pensen que l'origen és de CARNIS AVALLIS carns privades, o bé de CARNES TOLDREM privació de la carn, i que d'aquí derivaria el mot "carnestoltes".

Això en principi sembla una contradicció, ja que quan hi ha privació del consum de carn és per la Quaresma, no pel Carnaval. Aquest seria el cas del fenomen de transgressió de nom; eren noms que en

principi determinaven la Quaresma i posteriorment el terme passà a denominar el període immediatament anterior, i la Quaresma prengué el seu nom de QUATRIGESIMA, al·ludint a la seva durada. A les Balears anomenem a aquest període "darrers dies", en referència als darrers dies en què hom pot menjar carn abans del període de privació i abstinència.

En realitat, la Quaresma, en el seu sentit profund i no

religiós té el seu origen en la necessitat de netejar el cos i preparar-lo per a la plenitud vital que comporta la primavera; el Carnaval és un excés immediatament anterior i que actua com a factor contrastant.

Pel que fa a les dates d'inici del Carnaval també els parers són diversos. Alguns consideren que el Carnaval comença ja per Nadal, d'altres

per Cap d'Any o Reis. Finalment hi ha qui considera Carnaval només a partir del Dijous Llarder.

A Mallorca, tradicionalment el Carnaval ha començat sempre per devers Sant Antoni.

El bessó de les festes de Carnaval resideix en l'aspecte lúdic, en la inversió, el canvi i la llicència. El raciocini i la lògica quedaven, queden encara, arraconats per donar lloc a la locura i la confusió. L'home tendeix a alliberar-se de les traves que li imposa la civilització i es lliura a la llibertat instintiva primitiva. Dins el cul de sac de les festes de Carnaval arreu d'Europa podem trobar restes de cerimònies molt diverses; ritus de caça, cultes animals propis de pobles pastors, restes de cultes agraris i de fecunditat de la terra, crida a la primavera i al bons temps, etc. Però sobretot l'alliberació de repressions. A l'antiga Roma i també modernament aquí havia estat costum que els senyors deixassin roba, joies i vehicles als seus criats per tal que aquests gaudissin d'un dia de canvi. Un sentit semblant té el fet d'elegir un rei, el Rei Carnestoltes, simbolitzat per un ninot i fer que aquest dicti lleis totalment absurdes i contràries a l'ordre establert.

Pel que fa a l'origen de la màscara i la disfressa hem trobat una teoria molt curiosa, explica que aquest costum tendria el seu origen en els romans i les seves festes en honor a Baco. A dites festes demanaven el favor dels morts, -creien que les ànimes tenien poders-, i una manera d'obtenir-los era personificant aquest estat. Això ho feien vestint-se de blanc amb una túnica i cobrint el rostre amb una màscara. D'aquí l'origen de la disfressa. La realitat tangible però, es que el desfrés ha possibilitat dur a terme accions considerades fora de la norma que difícilment amb la cara destapada hom hauria realitzat.

Finalment comentar que des de l'antiguitat i fins avui, la

llibertat carnavalesca ha anat en contra de l'ordre establert, i ha produït desordres socials que l'autoritat ha intentat tallar. Les prohibicions referides a aquests períodes de l'any són una constant que es repeteix des que s'inventà la legislació fins ara, però no han aconseguit acabar amb el Carnaval.

Veritablement, el Carnaval està profundament arrelat dins l'esser de l'home i constitueix una necessitat d'alliberació gairebé vital?

Nosaltres creim que sí, i mentre existeixi l'home existirà el Carnaval, malgrat canviïn els noms.

Caterina Valriu.

ELS DARRERS DIES

D'ença uns quants anys estam vivint a tot l'Estat - i concretament al nostre poble - la revifalla d'una festa tan ancestral com la celebració dels "darrers dies". A Palma, el passeig del Born torna a esser curull de desfresses que es passegen, de comparses i carrosses. A Campanet també s'ha notat aquest resorgiment i hem passat d'una decadència total - fa deu anys ja només es desfressaven uns quants nins - a una participació bastant nombrosa. L'ambient tan especial que crea la reunió de gent que ha canviat la seva forma de vestir i - sobretot - la seva forma de comportar-se, l'hem pogut viure de bell nou, després de tants d'anys de prohibicions explícites o de pressions amagades. N'hem d'estar contents que unes forces tan positives com la imaginació i l'alegria hagin guanyat la batalla a la hipocresia, perquè quan un es desfressa s'acosta més a la seva persona, és més "ell mateix".

Aquests darrers anys s'han celebrat balls al "cine", als baixos de l'Ajuntament; la gent s'ha reunit a la plaça i s'han fet cercaviles. No sabem si l'Ajuntament enguany ha pensat res, però seria del tot necessari que donas suport a la iniciativa popular muntant qualque ball. De totes maneres, però, la festa l'ha de fer cadascú i des d'aquí us animam a la diver-

tida tasca de cercar roba, maquillar-vos i sortir al carrer a participar, sense fer cas d'allo de "val més riure que fer riure".

I no ens inventarem res de nou. Els nostres avantpassats ja crearen preocupacions al poder establert amb tot això de la bauxa dels "darrers dies". Al llibre de comptes - el "clavari" - del nostre Ajuntament podem llegir que el 9 de febrer de 1.753 es varen pagar una lliura i quatre diners a Bener Balles-ter per "haver aportat la nomina de los Regidors novament elegits, y un Prego de la R.' Aud^a (Reial Audiencia) en que priva el portar Mascaras".

Els raonaments dels governants es basaven en que la mascara propiciava l'abús en tapar la identitat de qui el produïa. Però és evident que la clau del carnaval és l'ocultació de la personalitat, sempre fonamental en el

(UN GRUP DE "ROMANS" I "ROMANES"
ANY 1982.)

joc de l'engany que és aquesta festa. De fet, el Carnaval a Campanet - sobretot durant els anys trenta - tenia el seu nucli central en els balls de mascara. Se'n celebraren a uns quants llocs: al Teatre, Ca Na Piu (ara Bar Sol), Es Club, Damunt Can Damia (ara Bar Sa Plaça), Can Ganxo, Ca's Metge Dolç, Ca S'Escut. Es venien "rudes" de caramels per regalar a les dones desfressades i, lògicament, emmascarades. Es produïen molts d'equívocs i més d'un marit regala involuntàriament qualche ruda a la seva pròpia esposa.

(UNA BANDA DE MÚSICA MOLT DESAFINADA)
1981.

A les possessions, que eren un altre món social, també arribava la festa: el dijous llarder els qui hi feien feina partien de bon matí, dinaven de fava parada i a mitjan capvespre tornaven engrescats al poble, amb una carabassa de vi, cantant i fent bulla. Els al·lots també feien bulla pel seu compte .

Amb el sotrac de la guerra civil tot això se'n anà per avall, però va sobreviure una espurna de l'anterior esplendor en la figura de l'amo En Joan Portell, el qual cada any es desfressava i conqueria tots els al·lots del poble, que el seguien cantant al·lo de "mestre Pep Galleta/té una bufeta/com un tamborino/Vivo!".

Hem de concloure que el carnaval d'ara i el que hem contat són molt diferents: abans interessava l'ocultació, sobretot, i la intriga que produïa; ara, el que destaca és la diversificació i originalitat de les desfresses, molt sovint a remolc - també s'ha de dir - de la televisió i la comercialització. Abans, despistar el contrari encara que fos amb un mocador i un jac al revés; ara, despuntar per l'enginy o la brillantor. Són dues cares de la mateixa moneda. Es tracta de canviar-li la fesomia al món per uns quants dies.

Miquel Vives Mascaró

**BAR
CA'S
RETO**
GELATS
I
TAPES
· VARIADES

CAMPANET-1985

DIUMENGE dia 6
a les 5 del capvespre

DISSABTE dia 12
a les 9 del vespre

AL TEMPLE PARROQUIAL

serà interpretada la comèdia

ELS REIS

«SA VENGUDA DEL MESSIES»

obra que posarà en escena el

«Grup Campaneter de Teatre»

a benefici de l'Orgue

Personatges per ordre d'aparició

Rei Herodes	Jaume Cabanellas Buades	Maria	Francesca Alemany
Majordom	Guillem Mora Pons	Angel	Magdalena Alzamora Palou
	Antoni Famenia Marroig	Secretari	Joan Mairata
Reis Magos	Pedro Pons Mairata	General	Antoni Morall Socies
	Joan Eainés Sastre	Criat	Tomeu Palou Pons
Confident	Arnau Pons Mairata	Criat	Miquel Colom Jaume
Doctor	Jaume Vivas Pericàs	Sibi-la	Antònia Bennassar Capó
Doctor	Jaume Morall Socies	Mare	Antònia Alcina Bennassar
Hostaler	Manolo Domingo Eainés	Batle	Andreu Pons Eainés
Josep	Biel Eainés Sastre	Ajudant	Joan Martorell Martorell

"Adoració dels pastors" per un grup de nins campaneters
Apuntador: Pere Pons Alemany • Sastre: Antoni Eaus

Director: Joan Alcover Pons

DONATIU: 250 Ptes.

A l'anterior número de la revista ja vàrem parlar de la representació dels Reis. Ara podem dir que aquesta fou un vertader èxit. El poble féu acte de presència i omplí l'església, malgrat que recordem aquest dia d'estrena com un dels més freds de l'any.

Qui més qui manco aguantà les tres hores aproximades que dura l'obra sense perdre'n l'interès.

I qui aconseguí plenament centrar l'esment del públic fou l'amon En Jaume de S'Estany, un magnífic rei Herodes. Us reproduïm el programa que s'edità, on figura el nom de tots els col·laboradors.

